

واژگان

دایر شدن : تشکیل شدن - ایجاد شدن حرفه : شغل - پیشه - کار طبع : ذوق ، استعداد بهره رساندن : فایده داشتن ، مفید بودن فروزان : تابان - درخشان - روشن قریحه : ذوق - استعداد عاجر : ناتوان - درمانده ابداع : نوآوری - ایجاد کردن - چیزی از نو پدید آوردن لبریز : پر ، لبالب سرمش : الگو - نمونه بام : پشت بام دل سوز : مهربان - غمخوار بردباری : شکیبایی - صبر	خشنود : راضی ، خوشحال طاق : سقف مکتب: محل درس خواندن - مدرسه در گذشته رونق داشتن : خوب بودن وضع کسب و کار برگزیده شدن : انتخاب شدن جویا : کنجکاو اقامت گزیدم : در جایی ساکن شدم - ماندم ذوق : شور و شوق - علاقه و توانایی کنج : گوشه استعداد : آمادگی ، توانایی مقصود : خواسته ، آرزو ، نیت اراده ، خواسته ، میل ، تصمیم پشتکار : تلاش برای انجام کاری

مدارا : با نرمی و ملایمت رفتار کردن ابوالعجاب : پدر شگفتی ها یعنی بسیار شگفت انگیز علم کند : معرفی کند ، مشهور سازد مسکین : فقیر - تهیدست کرم : لطف - جوانمردی آیت : نشانه - دلیل مدارا : با نرمی و ملایمت رفتار کردن	هما : پرندۀ ای افسانۀ ای که اگر سایه اش بر سر کسی بیفتد آن شخص خوشبخت می شود رحمت : مهربانی ، دلسوزی ماسوا : موجودات - مخلوقات رخ : چهره - صورت نگین : سنگ قیمتی متحیر : شگفت زده - حیرت زده

هم خانواده

کرم : کریم - کرامت اسیر : اسارت شهدا : شهادت - شهید قاتل : قتل - مقتول اطفال : طفل - طفولیت اختراع : مخترع جویا : جوینده	صبر : صابر - صبور فعال : فعالیت رحمت : رحیم - رحم مقصود : قصد - قاصد قبول : قابل - مقبول کتاب : کاتب - مکتوب مکتب : کتاب - کاتب - مکتوب

مخالف

اسیر: آزاد گدا : ثروتمند مسکین : ثروتمند لبریز : خالی طاق : کف	باسواد : بی سواد جدید : قدیم قبول : رد - مردود ابتدا : انتها توانا : ناتوان

طولانی : کوتاه خالی : پر	ناشنوا : شنوا

کلمات املایی

عشق - قطعه زغال - منقل - کرسی - حرفه ی - گچ بری - طبع پرشور - ذهن جويا - راضی - برگزیده - اقامت گزیدم - شعله ی فروزان - ذوق - قریحه - باغچه اطفال - نمی پذیرند - عاجز بودند - استعداد - ابداع - شرح حال - باغچه بان - اعتماد - فعل - نقاشی - شعر - طاق مسجد - قنادی - رونق - راضی - اختراع - مقصود - تحصیلی - همای رحمت - آیت - ماسوا - گدای مسکین - ابوالعجائب - علم کند

همای رحمت :

• علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را که به ما سوا فکندی همه سایه ی هما را

علی ای نشانه ی رحمت و مهربانی تو چه نشانه ای از طرف خدا هستی که سایه رحمت و مهربانی را شامل حال همه موجودات کردی

• دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من به خدا قسمت خدا را

ای دل اگر دنیال خداشناسی هستی به صورت علی نگاه کن به خدا سوگند من با علی توانستم خدا را بشناسم

• برو ای گدای مسکین در خانه ی علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

ای فقیر بیچاره برو در خانه ی علی را بزن که از روی بخشندگی به گدا بهترین چیزها و نگین پادشاهی می دهد

• به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا

به جز حضرت علی چه کسی به پسرش می گوید با قاتل من که اکنون در دست شما اسیر است با مهربانی رفتار کنید

• به جز از علی که آرد پسری ابوالعجائب که علم کند به عالم شهدای کربلا را

به جز حضرت هلی چه کسی می تواند پسری داشته باشد که واقعه کربلا و شهدای کربلا را به دنیا معرفی کند و نشان دهد

دانش زبانی :

- فعل : کار انجام شده در جمله را فعل می گوئیم
- فعل اصلی ترین بخش جمله است و جمله بدون آن معنای کاملی ندارد .
- آن ها در اتاق خوابیدند .
- اصلی ترین بخش فعل آن است یعنی خوابیدند که کار انجام شده را بیان می کند
- جمله بدون داشتن فعل جمله محسوب نمی شود .
- یک فعل به تنهایی نیز یک جمله محسوب می شود . خندید.
- در جمله ها فعل اصلی ترین بخش جمله است و بقیه واژه ها برای کامل کردن معنای جمله می آیند
- به مثال زیر دقت کنید .
- بچه ها آمدند .
- قسمت اصلی جمله (آمدند) و بقیه برای کامل کردن معنای جمله آمده است .

نکته :

در ادامه فراگیری حروف ربط کلمه هایی مانند چون و زیرا نیز دو جمله را به هم ربط می دهد .

آن ها سریع به خانه رسیدند.

خیابان ها خلوت بود .

• آن ها سریع به خانه رسیدند ، چون خیابان ها خلوت بود .

دقت کنید که جمله اول مفهومی را توضیح می دهد و جمله دوم دلیلی برای جمله اول بیان می کند .

• محمد حسین بهجت تبریزی (شهیار)

شاعر معاصر ایرانی - در شهر تبریز به دنیا آمد و در مقبره الشعراى تبریز دفن شده است و اشعار زیادی به زبان ترکی دارد .

• نکته

در نوشتن خاطره :

- نوشته خود را با کلمه ها و جمله های مناسب به پایان ببرید
- مکان ، زمان و جزئیات رویدادها (خاطرات) را بنویسید
- طوری بنویسید که خواننده بتواند نوشته ی شما را به خوبی درک و احساس کند

پرسش های متن درس

۱- با کلمات به هم ریخته یک جمله بنویسید.

باور نمی کردند - نوشتن - اولیای - خواندن - بیاموزند - کودکان - این - هرگز - که - و - فرزندانشان

۲- در هر جمله فعل را مشخص کنید .

محمد دفتر خود را پیدا کرد . بچه ها با عجله به مدرسه رفتند .

۳- مخالف کلمه های زیر را بنویسید.

ابتدا :	طولانی :	جدید :	شب :
روشن :	بیدار :	سختی :	اسیر :

۴- معنی کلمات زیر را بنویسید.

کنج :	قریحه :	شرح حال :	عاجز :
آیت :	طبع :	متحیر :	ماسوا :

۵- هم خانواده کلمات زیر را بنویسید.

شعر :	اطفال :	اختراع :	صبر :
رحمت :	مقصود :	قبول :	تجارت :

۶- با کلمات زیر جمله بسازید.

میهن :

ذوق :

۷- در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد آن ها را پیدا کنید و املائی صحیح آن را بنویسید.

آن چه خاندید ، شرح حال معلمی دل صوز و مهربان ، جبار باقچه بان است . سرگزشت این انسان نو آور سرمشق کسانی است که با دست خالی و سبر و بردباری به مردم میهن خود خدمت می کنند .

- ۸- در جمله های زیر از حروف ربط (و - اما - زیرا) استفاده کنید .
- مادر همه جای آشپزخانه را گشت ظرف غذا را پیدا نکرد .
 - روی ماسه های کنار دریا می نوشت کاغذی برای نوشتن نداشت .
 - روزگار به سختی می گذشت چاره ای جز بردباری نبود
- ۹- ادامه مصراع های زیر را کامل کنید .
- برو ای دهد از کرم گدا را
- همه در رخ علی بین به علی شناختم من
- ۱۰- مفهوم بیت زیر را بنویسید . به جز از علی که آرد پسری ابوالعجائب که علم کند به عالم شهدای کربلا را
- ۱۱- واژه های زیر در سه گروه تقسیم کنید.

قارچ - تمرین - می نویسد - فلفل - کوشش - دید - لوبیا - موقفیت - می خریم

۱۲- معنی کدام کلمه با بقیه تفاوت دارد .

الف (خشنود ب) راضی ج) خوشحال د) بهره

۱۳- کرم به کدام معنا نیست .

الف (لطف ب) شجاعت ج) بزرگواری د) جوانمردی

۱۴- در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد

الف (اقامت گزیدم ب) عاجز بودند ج) فروزان د) لبریز

۱۵- کدام کلمه جمع نیست .

الف (اولیا ب) مدارس ج) تصاویر د) فروزان

۱۶- عبارت زیر چند فعل دارد .

به حیاط رفتم ، دستی به صورتم کشیدم و هوای خنک صبح را حس کردم .

الف (دو ب) سه ج) یک د) چهار

۱۷- هم خانواده ی کلمه مقصود کدام است .

الف (مقدس ب) صادق ج) مقصر د) قصد

۱۸- بیت زیر چند فعل دارد .

برو ای گدای مسکین در خانه ی علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

الف (دو ب) چهار ج) یک د) سه

۹- برو ای گدای مسکین درخانه ی علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من به خدا قسم خدا را ۱۰- به جز حضرت علی چه کسی می تواند پسری داشته باشد که واقعه کربلا را به عالم معرفی کند ۱۱- قارچ - لوبیا - فلفل می نویسید - می خریم - دید کوشش - تمرین - موفقیت ۱۲- گزینه د ۱۳- گزینه ب ۱۴- گزینه ج ۱۵- گزینه د ۱۶- گزینه ب ۱۷- گزینه د ۱۸- گزینه د	۱- اولیای این کودکان هرگز باور نمی کردند که فرزندانشان خواندن و نوشتن بیاموزند ۲- پیدا کرد - رفتند ۳- ابتدا : انتها طولانی : کوتاه جدید : کهنه شب : روز بیدار : خواب سختی : آسانی ۴- کنج : گوشه قریحه : ذوق شرح حال : زندگی نامه عاجز : ناتوان آیت : نشانه طبع : ذوق و استعداد متحیر : حیرت زده - متعجب ماسوا : موجودات ۵- شعر : شاعر اطفال : طفل اختراع : مخترع صبر : صبور رحمت : مرحمت مقصود : قصد قبول : قابل - مقبول تجارت : تاجر ۶- به عهده دانش آموز ۷- خواندید - شرح حال - دل سوز - باغچه بان - سرگذشت - صبر - میهن ۸- اما - زیرا - و

موفق باشید .

تهیه کننده : معصومه حدادی

